

bardziej irytujących trzeźwego archeologa, jak widzieć wiarę religijną mieszaną z magią przez propagatorów taniego materializmu. Dla każdego, kto wierzy w historyczną misję Palestyny — jej archeologia ma wartość, która wynosi ją wysoko ponad poziom wytworów czysto ludzkich, z jakimi musi mieć ciągłe do czynienia, w krajinę gdzie historia i teologia dzielą tę samą wiarę w wieczne rzeczywistości egzystencji”. KONIEC ORYGINAŁU ANGIELSKIEGO⁸.

Tyniec

O. LUDWIK S. MYCIELSKI OSB

⁸ Str. 256.

Ks. Jerzy Chmiel

DEUTERO-IZAJASZ W NOWYM TESTAMENCIE. IV COLLOQUIUM BIBLIJNE W WIEDNIU

IV Colloquium biblijne w Wiedniu, które odbyło się w dniach 22—26 X 1986 r., miało za temat: „Deutero-Izajasz i jego recepcja w Nowym Testamencie”. W Colloquium wzięli udział — obok egzegetów austriackich — bibliści z Polski, Węgier, Czechosłowacji i NRD. Z Polski przyjechało 11 biblistów, spośród których dwóch wygłosiło referaty. Można więc stwierdzić, że zwiększa się udział polskich biblistów na wiedeńskich spotkaniach (poprzednie były w latach: 1980, 1982, 1984 — zob. sprawozdania w RBL).

Referat wstępny — traktowany jako wykład gościnny w Uniwersytecie Wiedeńskim — wygłosił N. Füglistner (Salzburg) nt.: „Deutero-Izajasz jako ewangelia”. A. Stiglmaier (Brixen-Bressanone) przedstawił sylwetkę Sługi Jahweh w oparciu o wybrane teksty Iz 41—53. J. Marböck (Graz) mówił o zapowiedzi i wypełnieniu w odniesieniu do tematyki Exodus i Syjonu w Iz 52, 7—12; 62, 1—12. O recepcji Iz 42 w Mt 12, 15—21 referował B. Tarjanyi (Budapeszt), a o interpretacji Iz 53, 7—8 w Dz 8, 32n — F. Rozman (Lubiana).

A oto dwa polskie wystąpienia.

Bp H. Muszyński (już obecnie ordynariusz wrocławski) przedstawił referat pt. „Trzy sposoby przebaczenia według Deutero-Izajasza: „już zapłacone”, czyli odpokutowane (Iz 40, 1—2); wolny dar Boży bez ludzkiej rekompensaty (Iz 43, 22—28) oraz poprzez zastępcze cierpienie i śmierć Sługi (Iz 53)”. Każdy dział tematyczny był rozpatrywany z punktu widzenia tekstu oraz jego interpretacji.

H. Langkammer (KUL) rozprawiał nt. „Iz 53 a 1 P 2, 21—25. O chrystologicznej interpretacji teologii cierpienia wg Iz 53”. Referat został podzielony na 5 części: a) analiza 1 P 2, 21—25 z punktu widzenia historii form i tradycji; b) wypowiedzi dotyczące Ebed-Jahweh Iz 53 w 1 P 2, 21—25; c) Pieśń o męce w 1 P 2, 21—25 a przedstawienie pojednania w NT; d) Tytuł Ebed-Jahweh w NT i pieśń o męce w 1 P 2, 21—25; e) pareneza o cierpieniu w 1 P 2, 18—25 i logika łaski. Referat ten pt. *Jes 53 und 1 Petr 2, 21—25. Zur christologischen Interpretation der*

Leidenstheologie von Jes 53 już się ukazał drukiem w „Bibel und Liturgie” 60, 2 (1987) 90—98.

Gospodarz i organizator Colloquium, J. Kremer przy pomocy przeźroczy objaśniał tezy wyłożone w ostatniej swojej książce o Łazarzu w referacie pt. „Wirkungsgeschichte jako klucz do współczesnego rozumienia J 11, 1—46” (zob. rec. książki *Lazarus* w RBL 1987, ss. 179n).

Dyskusje, jakie toczyły się po podstawowych referatach, a w których Polacy brali walny udział, dopełniały całości tego pożytecznego spotkania naukowego.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

Bp Julian Wojtkowski

COLLOQUIA MEDIAEVALIA 1987

Polacy uczestniczący w „Sejmiku Mediewistów”, organizowanym przez Uniwersytet Koloński w latach parzystych, stwierdzili potrzebę podobnych spotkań krajowych w latach nieparzystych. Rada Naukowa Warmińskiego Instytutu Teologicznego Historyczno-Pastoralnego w Olsztynie podjęła inicjatywę, Biskup Administrator Apostolski Diecezji Warmińskiej Dr Edmund Piszcz objął mecenat.

Pierwsze spotkanie odbyło się w Olsztynie 26 i 27 września 1987 roku. Wykłady i dyskusje dotyczyły źródeł i stanu badań nad początkami Kościoła i Państwa polskiego, nad polskim ustawodawstwem synodalnym, filozofią, wykładem Pisma świętego, kaznodziejstwem, duchowością, liturgią i językiem staropolskim.

Udział wzięli mediewiści z całej Polski: Gerard Labuda, Brygida Kurbis, Władysław Kuraszekiewicz, Zygmunt Zagórski i Wiesław Wydra z Poznania; Mieczysław Markowski, Zofia Włodek i Ks. Jerzy Wolny z Krakowa; Księża Wojciech Góralski, Stanisław Wielgus i Marek Zahajkiewicz z Lublina; Karol Górski z Torunia i Ks. Jerzy Pikulik z Warszawy. Olsztyn reprezentowali Biskupi Edmund Piszcz i Julian Wojtkowski oraz Ks. Marian Borzyszkowski, inicjator i organizator spotkania.

Dwudniowe obrady wykazały duże zasoby źródeł średniowiecznych, czekających na zbadanie mimo ogromnego wysiłku i wkładu pracy powojennej mediewistyki polskiej. Odczyty i dyskusje powinny ukazać się drukiem w „Studiach Warmińskich”. Uczestnicy wysunęli szereg propozycji tematycznych na „Colloquia Mediaevalia 1989, które mają się odbyć na Warmii, w Olsztynie i w średniowiecznej kolegiacie Dobromiejskiej.

Olsztyn

BP JULIAN WOJTKOWSKI